

Zijaanzicht (♂)

Onderaanzicht (♂)

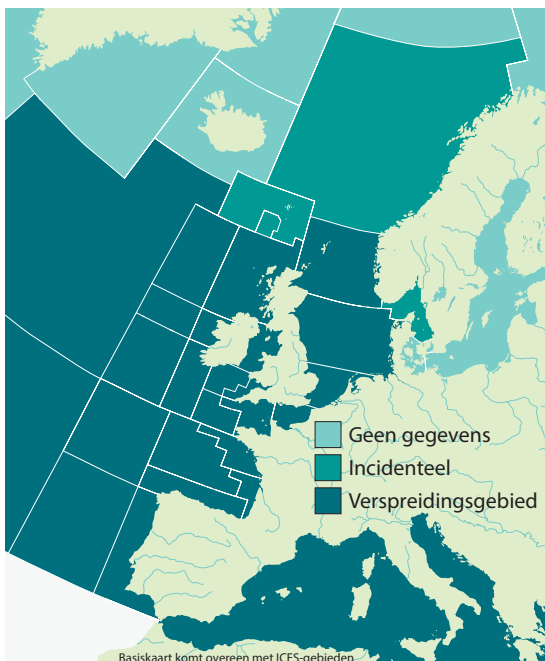
ALGEMENE NAMEN

Voshaai (NL), Zeevos (NL), Thresher Shark (UK), Thrasher Shark (UK), Common Thresher Shark (UK), Fox Shark (UK), Grayfish (UK), Sea Fox (UK), Slasher (UK), Singletail (UK), Swiveltail (UK), Thintail Thresher (UK), Whip-Tailed Shark (UK), Zorro Thresher Shark (UK), Renard (Fr), Faux (Fr), Zorro (Es), Chichi Espada (Es).

SYNONIEMEN

Squalus vulpes (Gmelin, 1789), *Alopias macrourus* (Rafinesque, 1810), *Galeus vulpecula* (Rafinesque, 1810), *Squalus alopecias* (Gronow, 1854), *Alopecias barrae* (Perez Canto, 1886), *Alopecias chilensis* (Philippi, 1901), *Alopecias longimana* (Philippi, 1901), *Vulpecula marina* (Garman, 1913), *Alopias caudatus* (Phillipps, 1932), *Alopias greyi* (Whitley, 1937).

VERSPREIDING

Geen gegevens
Incidenteel
Verspreidingsgebied

UITERLIJK

- Lange bovenste staartlob, bijna net zolang als de rest van de haai.
- Grote borstvinnen en eerste rugvinnen.
- Kleine tweede rugvin en aarsvin.
- Meer dan 29 rijen kleine tanden in allebei de kaken.
- De rug is grijs, bruin, blauw of zwartachtig.
- Zwartachtige borst-, buik- en rugvinnen.
- Soms witte stippen op de uiteinden van de borst-, buik en staartvinnen.
- Witte buik, die doorloopt in de basis van de borstvin.

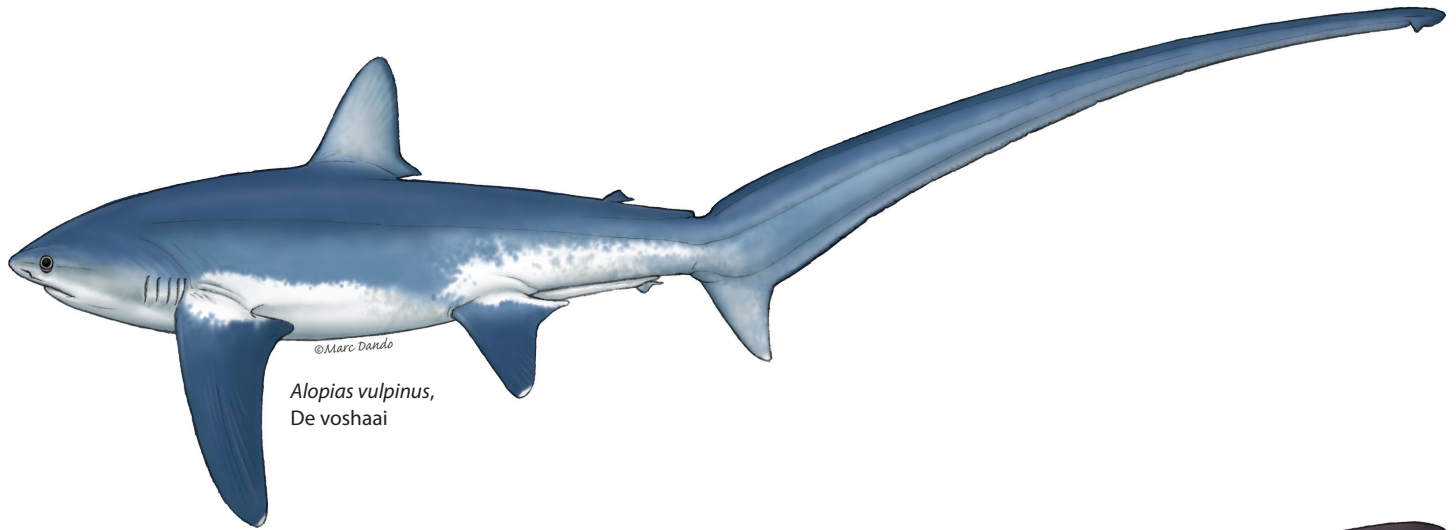
De voshaai dankt zijn naam en is ook gemakkelijk herkenbaar aan zijn extreem lange staart, waarvan de bovenste staartlob wel zo lang kan zijn als de rest van de haai. De eerste rugvin en de borstvinnen zijn groot. De tweede rugvin en de aarsvin zijn heel klein. De snuit is scherp gepunt met een kleine bek, met daarin 29 rijen kleine tanden in beide kaken. De bek heeft labiale groeven (Compagno, 2001).

De voshaai heeft onregelmatige witte tekeningen op de onderkant terwijl de rest van zijn lichaam bruin tot blauw-grijs kan zijn, met metaalachtige kleuringen op de flanken. De witte kleur van de buik reikt tot boven de borstvinnen en laat een opvallende kale plek open. Er kunnen witte tekeningen op de borst-, rug- en staartvinnen voorkomen (Compagno, 2001).

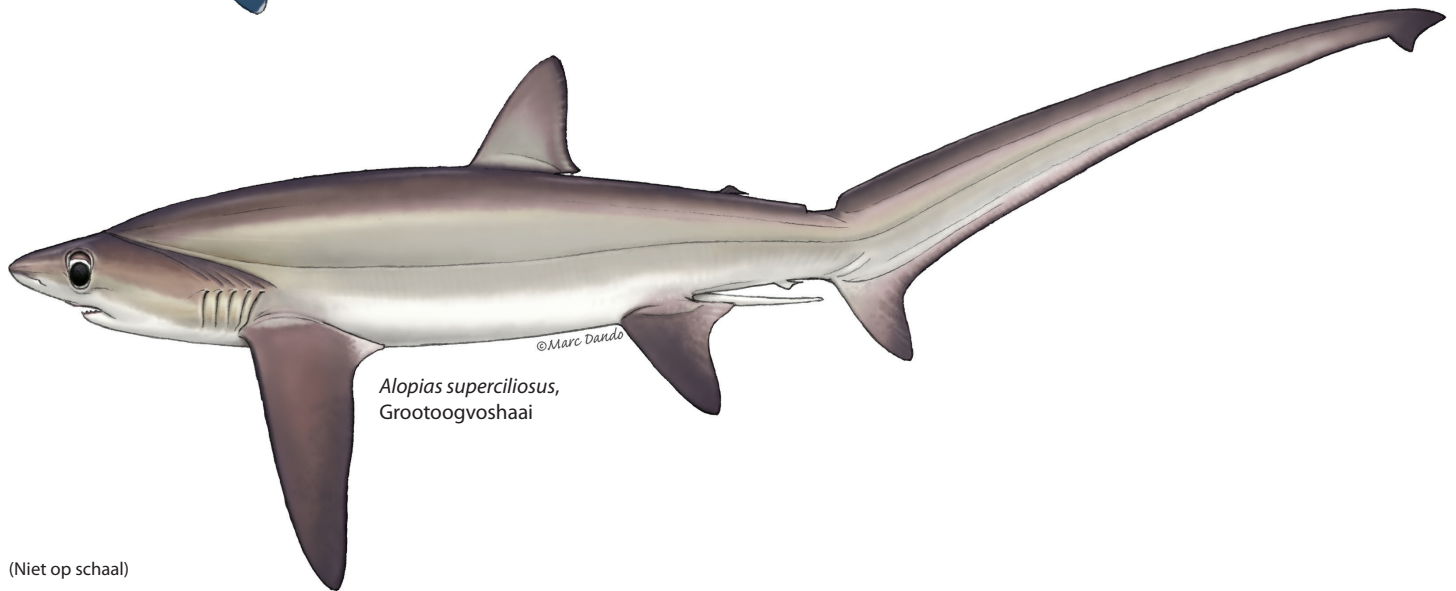
De voshaai wordt bijna over de hele wereld aangetroffen in tropische en gematigde zeeën. In het oostelijk deel van de Atlantische Oceaan komt hij voor van Noorwegen en de Britse Eilanden tot aan Kaap de Goede Hoop, Zuid-Afrika en de Middellandse Zee. Hij wordt ook aangetroffen in het hele westelijk deel van de Atlantische Oceaan, de Stille Oceaan en de Indische Oceaan (Compagno, 2001).

VERGELIJKBARE SOORTEN

Alopias superciliosus, Grootoogvoshaai

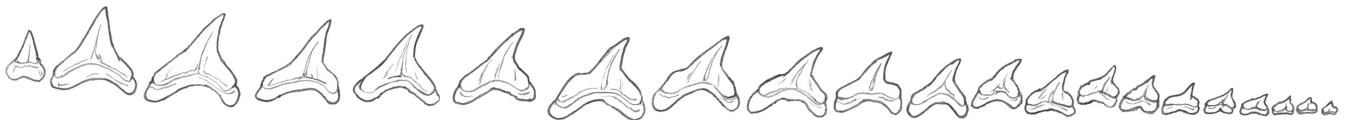
Alopias vulpinus,
De voshaai

Alopias superciliosus,
Grootoogvoshaai

(Niet op schaal)

TANDEN

Kleine, messcherpe, gebogen tandjes met gladde randjes. 40 (20–20)
in de bovenkaak, 42 (21–21) in de onderkaak (Jordan, onbekend).

ECOLOGIE EN BIOLOGIE

HABITAT

In de open oceaan wordt de voshaai gewoonlijk aangetroffen van de oppervlakte tot op dieptes van tenminste 336 m (1100 ft) (Compagno, 2001). Sommige bronnen hebben het over maximale dieptes van 550 m (1800 ft), maar deze verslagen zijn moeilijk te controleren (Carpenter, 2009). De soort komt het meest voor op 40 – 75 mijl van de kust in gematigde gebieden, omdat de voshaai dicht bij de kust baart en de pups dan in de ondiepe kustwateren blijven, en zich alleen in de open oceaan wagen als zij dicht bij geslachtsrijpheid zijn (Smith *et al.*, 2008). Er is vastgesteld dat de voshaai segregereert naar afmeting en geslacht. In de Golf van Cadiz en in de wateren bij het Noordoosten van Marokko komen groepen hoogzwangere vrouwtjes in de lente dichterbij de kust, vermoedelijk om te baren. Tegen het einde van de lente domineren pasgeborenen en zwangere vrouwtjes, en worden er geen mannetjes aangetroffen (Smith *et al.*, 2008).

Net zoals andere haaien uit de Lamnides-orde heeft de voshaai een 'rete mirabile'-systeem dat hem in staat stelt zijn lichaamstemperatuur boven de temperatuur van het omringende water te houden (Martin, 1992). Dit is een zeldzame eigenschap onder vissen, alleen de makreelhaai (Lamnidae), de tonijn (Thunnini) en de beensnoek (Xiphiidae, Istiophoridae) hebben dit vermogen ontwikkeld (Weng en Block, 2004). Deze aanpassing stelt de haaien in staat veel verder in de gematigde gebieden te migreren dan vergelijkbare koudbloedige soorten en verklaart waarom hij relatief veel voorkomt langs de gematigde kusten van de Atlantische kusten in Europa en de V.S. (Martin, 1992).

DIEET

De voshaai heeft een ongewone jachtmethode ontwikkeld. Hij jaagt alleen of in een groep, drijft dan kleine tot middelgrote scholende vissen bijeen, en verdooft en desoriënteert ze vervolgens met behulp van zijn staart. Dan pakt de haai de verdoofde vis. Dergelijk gedrag is ook geobserveerd bij walvissen, dolfinen en enkele andere vissen, maar geen enkele vis is zo goed voor deze voedmethode toegerust als de voshaai (Jordan, onbekend). Naast schoolvormende vissen zoals makreel, blauwe vis en geepvis voedt de voshaai zich met inktvis, octopus en schaaldieren. Men heeft ook geobserveerd dat de voshaai zijn staart gebruikt om zeevogels te doden (Goldman *et al.*, 2002).

VOORTPLANTING

Een onderzoek naar deze soort uit 2008 in de wateren van Californië en Oregon wees uit dat mannetjes en vrouwtjes geslachtsrijp worden bij ongeveer dezelfde lengte (303 cm TL ♀, 293–311 cm TL ♂) en op ongeveer dezelfde leeftijd (5,3 jaar ♀, 4,8 jaar ♂). Voortplanting lijkt jaarlijks plaats te vinden, waarbij er in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan in het midden van de zomer wordt gepaard (Smith *et al.*, 2008).

De voshaai is eierlevendbarend, hetgeen betekent dat de jongen zich ontwikkelen in het lichaam van de moeder, in een primitieve baarmoeder (Smith *et al.*, 2008). Ze worden gevoed door met dooier gevulde eikapsels die voortdurend door de moeder worden geproduceerd als voedsel voor de ongeboren jonge haai. Dit staat bekend als oophagie of oviphagie (eier-etend) en is een vorm van kannibalisme in de baarmoeder (Martin, 1994). De zwangerschap lijkt negen maanden te duren en er wordt wel verondersteld dat het 'rete mirabile'-systeem de baarmoeders verwarmt, en op die manier de ontwikkeling in de Alopiidae- en Lamnidae-haaien versnelt (Smith *et al.*, 2008; Martin, 1992). Het vrouwtje baart gemiddeld per keer tussen de 2 en 4 pups, ofschoon het maximale geregistreerde aantal 7 is. Deze pups zijn al bij de geboorte 114-160 cm (3,7–5,2 ft) lang (Smith *et al.*, 2008).

COMMERCIEEL BELANG

De voshaai wordt regelmatig aan land gebracht door langelijns- en bodemvisserijen, vooral in de Middellandse Zee en het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan. Hij is ook heel populair in Rusland en Japan, het noordwestelijk deel van de Indische Oceaan en het midden van de Stille Oceaan. Hij is een populaire sportvis omdat hij tegenstand biedt en en springt wanneer hij aan de haak geslagen wordt. Zijn vlees wordt voor menselijke consumptie gebruikt en zijn leverolie wordt verwerkt voor vitamines. Zijn vinnen zijn ook heel kostbaar voor haaienvinnensoep en zijn huid kan gebruikt worden als leer (Compagno, 2001).

BEDREIGINGEN, BESCHERMING EN WETGEVING

De voshaai is in veel gebieden een belangrijke economische soort en wordt in grote getale gevangen, ook in de Middellandse Zee en het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan. Hij wordt regelmatig als bijvangst gevangen door de langelijns- en bodemvisserijen, en zijn vlees wordt hoog gewaardeerd, zowel vers als gezouten / gedroogd. De vinnen worden gebruikt voor haaienvinnensoep in grote delen van Azië. De olie van zijn lever kan voor vitamines worden gebruikt en zijn huid voor leer. De voshaai is ook populair bij sportvissers vanwege zijn vechtlust en voedingswaarde (Goldman *et al.*, 2002).

De voshaai plant zicht regelmatig voort dan grootoog- en diepzeevoshaaien, maar blijkt zeer gevoelig te zijn voor intensieve bevissing. In 1977 – 1978 werd een drijfnetvisserij opgericht om voor de westkust van de VS gericht op voshaaien te vissen. Na minder dan een decennium waren er tekenen van een ernstige afname van de populatie. Omdat de visdruk in het midden van de tachtiger jaren beduidend verminderd is, heeft men kunnen constateren dat het bestand een groei heeft doorgemaakt, maar naar schatting is de populatie nog steeds pas op de helft van voor de gerichte bevissing. Dit heeft wereldwijd tot zorg geleid over populaties in minder goed gecontroleerde visserijen (Smith *et al.*, 2008).

In het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan wordt de voshaai beschermd door Verordening (EC) Nr. 1185/2003 die het verwijderen van haaienvinnen op zee en het vervolgens teruggooien van het lichaam verbiedt. Deze werd later nog verder aangepast door Verordening (EU) Nr. 605/2013 van 12 juni 2013, vissersboten moeten aanmeren met haaien waar de vinnen nog op "natuurlijk wijze" aan vastzitten. Dit geldt voor alle schepen die op EU-wateren werkzaam zijn, alsook voor EU-schepen die ergens anders werkzaam zijn. Volgens Verordening (EG) nr. 43/2014 uit 2014 is het verboden gericht te vissen op voshaaisoorten van het geslacht *Alopias*.

IUCN RODE LIJST BEOORDELING

Vulnerable (2008) - Kwetsbaar (2008)

Bijna bedreigd in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan. Bedeigd in Europese wateren (2015).

BEHANDELING

- Voorzichtig vastpakken.
- De lange staart is extreem gevaarlijk wanneer de haai aan de haak zit.
- Scherpe tanden en ruwe huid.

REFERENTIES

- CARPENTER, K. E. 2009. *Alopias vulpinus* (Lowe, 1841), Thintail Thresher. FishBase. www.fishbase.com.
- COMPAGNO, L. J. V. 2001. Sharks of the World: An Annotated and Illustrated Catalogue of Shark Species Known to Date. Volume 2. Bullhead, Mackerel and Carpet Sharks (Heterodontiformes, Lamniformes and Orectolobiformes). FAO. Rome, Italy.
- GOLDMAN, K. J., MEMBERS OF THE SHARK SPECIALIST GROUP. 2002. *Alopias vulpinus*. In: IUCN 2008. 2008 IUCN Red List of Threatened Species. www.iucnredlist.org.
- JORDAN, V. Unknown. Thresher Shark. Florida Museum of Natural History. www.flmnh.ufl.edu/fish/.
- MARTIN, R. A. 1992. Fire in the Belly of the Beast. ReefQuest Centre for Shark Research. <http://elasmobranch-research.org>.
- MARTIN, R. A. 1994. From Here to Maternity. ReefQuest Centre for Shark Research. www.elasmobranch-research.org.
- SMITH, S. E., RASMUSSEN, R. C., RAMON, D. A., CAILLIET, G. M. 2008. The Biology and Ecology of Thresher Sharks (Alopiidae). From: Camhi, M. D., Pikitch, E. K., Babcock, E. A. (Eds.) 2008. Sharks of the Open Ocean: Biology, Fisheries and Conservation. Blackwell Publishing. Oxford, UK.
- WENG, K. C., BLOCK, B. A. 2004. Diel Vertical Migration of the Bigeye Thresher Shark (*Alopias superciliosus*), a Species Possessing Orbital Retia Mirabilia. *Fish. Bull.* 102: 221–229.

Tekst: Richard Hurst.
Illustraties: Marc Dando.

Literatuurverwijzing

Shark Trust; 2010. An Illustrated Compendium of Sharks, Skates, Rays and Chimaera. Chapter 1: The British Isles and Northeast Atlantic. Part 2: Sharks.

Neem voor verbeteringen of correcties contact op met:
Sportvisserij Nederland, Tel. 030-6058400
vangstenregistratie@sportvisserij nederland.nl
www.sportvisserij nederland.nl

Oorspronkelijke tekst:
The Shark Trust, 4 Creykes Court, The Millfields
Plymouth, Devon PL1 3JB, Verenigd Koninkrijk
www.sharktrust.org, e-mail: enquiries@sharktrust.org

Kijk voor meer materiaal op www.haairog.nl (Nederlands)
www.sharktrust.org/ID (Engels)

Registered Company No. 3396164.
Registered Charity No. 1064185

Deze Nederlandse uitgave werd mogelijk gemaakt door:

www.sportvisserij nederland.nl/

www.dutchsharksociety.org

www.elasmobranch.nl/